

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 23.

V Ljubljani, 8. oktobra 1896.

Letnik II.

Izsesovalci ljudstva.

Dne 3. aprila t. l. se je bilo zbralo na Dunaji 62 bogatih mež, med temi mnogo milijonarjev. To so bili zastopniki avstrijskih petrolejskih rafinerij, katere lahko imenujemo petrolejske kralje. Vspeh njihovega posveto-
vanja je bil kartel, da se do 30. aprila 1897 ne sme več petroleja producirati, da bi producenti ne trpeli škode, govorilo se pa ni, da bi se v njihovih tovarnah delavcem plača zvišala.

Hudo bode čutilo to zvezo zopet ubogo ljudstvo, vlada je pa roke križem držala, in pozabila popolnoma na koalicijsko postavbo proti kartelistom, ki se pa takoj strogo rabi, ko se zbirajo zatirani delavci v tovarnah, da bi povzdignili glas, in vsaj nekoliko zboljšali svoje bodno stanje. Ali se je tudi zdaj začel gibati veliki vladni stroj z večino poslancev, da bi preprečil izsesavanje ljudstva in razgalil zborovanje, kakor se zgodi tako rado, če se zbirajo in organizujejo nižji stanovi? Kaj še, za petrolejske kralje ne velja koalicijska postavba. Vlada jim je verjela, ko so jej zatrjevali, da se cena petroleja vsled tega kartela ne bode zvišala, in je njihovemu sklepu molče pritrjevala. Ali glejte, kaj se je zgodilo.

Komaj je bil kartel sklenjen in ubogi (!) milijonarji rešeni s hinavskim preprečenjem nadprodukcije, začela je cena petroleja rasti najprej za 2 gld. in potem je še poskočila dvakrat po 50 kr. pri meterskem centu. Tako se je petrolej, katerega vsak človek potrebuje, podražil za 3 gld. že od 1. maja 1896. To je posledica združenja milijonarjev. Pred 1. majem niso hoteli s trgovci sklepati nobenih pogodb, po 1. maju, ko so jih imeli v pesteh, jih pa delajo. Sedaj ima le tovarnar milijonar dobiček, ubogo ljudstvo pa škodo. Vprašamo, koliko časa bo pa vlada še trpela mreno na svojih očeh, kako se ljudstvu škoduje? Koliko časa bodo naši ljudski zastopniki dremali na Dunaju in se ne brigali za tako vnebovpijoče izsesavanje ljudstva?

Petroleja bodo toliko izdelali, ko poprej, namreč 1,849,698 meterskih centov na leto.

Ubogi (!) milijonarji petrolejski zaslužijo tedaj, ker se je petrolej za 3 gld. podražil na l. 5,489,091 gld. toraj skoraj šest milijonov več ko poprej.

Kedo bo pa plačal teh šest milijonov v vreče kapitalistov? Ljudstvo avstrijske države. Vmes je tudi najrevnejši del naroda, ki si pri petrolejski svetilnici služi ubogi kruhek, da ne pogine za lakotjo.

V našem cesarstvu je okoli 40 milijonov prebivalcev. Preračunalo se je, da bode moral vsak prebivalec, tudi otrok, tem 62 bogatinom plačevati po 15 kr. več za podraženje petroleja na leto. Ker pa ravno nižji stanovi porabijo največ petroleja, in nekatere družine štejejo precej glav, bode moral marsikak oče vprihodnje odšteti samo za petrolej po 2 gld. več na leto, kakor doslej. Ta dva goldinarja bosta naravnost ukradena iz žepa davkoplačevalcev, in ne gane se noben državni pravdnik, noben minister! Pač ganil se je finančni minister Bilinski. V državnem zboru je dne 1. oktobra 1896 slovesno izjavil, da se mu je posrečilo pri pogodbi z Ogersko nekaj imenitnega izvesti, namreč — rešiti petrolejske kralje v svoji Galiski domovini. Posrečilo se mu je, da so dovolili Ogrji, seveda proti temu, da se odškodujejo pri drugih rečeh, zvišati carino pri ptujem petroleju, ki se uvaža v Avstrijo. Naravnost se je drznil omeniti, da bodo tako izdelovatelji petroleja stali bolje. To je tedaj največji uspeh carinske pogodbe Avstrije v Ogersko. Domači petrolej se sme dražiti po krivični zvezi milijonarjev, iz tujih dežel se isti ne bo še mogel uvažati zaradi zvišanja carine, milijonarji v Galiciji si bodo basali brez skrbi žepe, in ljudstvo bode — plačevalo.

In kaj počno naši in drugi poslanci? Stopicajo okrog ministrov in se bojé, da bi jih kedo grdo ne pogledal in jim ne vergel pod nos besede — krščanski socialisti!

Krščanska priprostost.

Naš sumni čas hoče za vsako reč šuma in ropota. Če ni tega, potem se zdi, kot bi stvar sama ne bila nič vredna. Ta nesmiselna zahteva, da se mora vse vršiti z dozdevno slovesnostjo, stane veliko truda in deranja. Vrh tega se pa ljudje še jezé in izgubé zaupanje do stvari, ko vidijo, da vkljub vsem zastavam, ki so se raz-

obesile, vkljub vsemu smodniku, ki se je posmodil, vkljub vsem slavnostnim sprevedom, vkljub novim oblekam, svežim ovratnikom in grenadirsko resni ponasi ni nobenega posebnega uspeha.

Naša dolžnost je vzgajati in vzbujati ljudstvo in zato se moramo tudi v tem oziru oglasiti. Nam je treba dela in ne šumnih veselice, treznega razmišljanja in pametnega posvetovanja in ne ropotajočih slovesnostij. Nikakor nočemo s tem reči, da je vsaka veselica nepotrebna ali celo neumna, ker sami vemo, da človeška natora ne more biti vedno navita, marveč potrebuje tudi razvedrila. A to hočemo reči z svojimi opazkami, da veselice ne smejo postati glavna stvar. Le to povdarjamo, da mora biti tudi veselje sorazmerno delu in drugim razmeram.

Koliko stanejo n. pr. razne slovesnosti, pri katerih se obhaja kaka obletnica društvenih spominov, koliko požrô posvečevanja praporov, izleti itd. Kedor zmore vse to brez škode, bodi mu! Toda če kako društvo, kateremu pripada, takorekoč sili koga, da se udeležuje vseh taci stvari, ni to nikakor pravo in zdravo.

Pri svojih nasprotnikih opazujemo ravno te napake. Zato bi nas morale tembolj zmodriti. Socijalni demokratje vabijo s posebno zvitostjo mladeniče in dekleta in jih vadijo k plesu, ponočevanju in drugim dragim in slabim stvarem. Mnogo jih ujamejo samo na tak način in jih gmotno in duševno izrabljajo.

Naša društva, naši shodi, naše zabave ne smejo imeti tega znaka in ga, hvala Bogu, večinoma tudi nimajo. Priprosto se vršé naši shodi brez neplodnih, praznih pozdravov, brez nepotrebnega nakitja. Nemska kršč.-socijalna društva n. pr. v Avgsburgu, Kolinu, Dortmundu so vsprejela resolucije, v katerih pozivljajo, naj se vse društveno življenje vrši v znamenju blage priprostosti. Društva ne smejo odtujevati udov domačemu, rodbinskemu življenju, ne smejo jim dajati prilike brez potrebe trositi težko zaslužen denar, marveč morajo podpirati vse, kar je dobro in zavirati slabo. Društva, ki imajo svoj sedež v gostilnah, so večinoma taka. Najlepše ime in najvzvišenejši nameni izgubé svoj pomen, če društvo odvrta svoje ude od izvrševanja stanovskih dolžnostij.

Podobne misli izražajo tudi švicarski škofje v skupnem pastirskem listu, ki so ga nedavno izdali. Mi le želimo, naj bi se v tem oziru med nami nikdar ne zašlo predalet in naj bi tudi tu dajali lep vzgled socijalne razsodnosti in močatosti.

Naša organizacija.

Slovensko katol. delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 39. in 40. tednu 25 gld. 80 kr. za podporo svojim obolelim članom. — V društvene namene so darovali zadnje 14 dni nastopni gg. dobrotniki: Veleč. g. kanonik A. Zamejic 10 gld., č. g. Anton Lesjak, župnik v Želimljah, 3 gld. letnine, č. g. Jan. Eder, župnik v pok. v Kamniku in neimenovan do-

brotnik velikodušni dar »v pospeševanje pohvalnega namena.« Bog plačuj stotero in obudi mnogo posnemalcev! — V nedeljo, dné 11. oktobra ima društvo mesečni shod v svojih prostorih na Turjaškem trgu.

Delavsko konsumno društvo vrlo napreduje. Ima že 317 članov, ki so v ogromni večini popolnoma zadovoljni z odborovim nesebičnim delovanjem in mu v vseh ozirih zaupajo. Tudi tisti, ki najstrožje opazujejo njegovo postopanje, ne morejo najti ničesar besede vrednega proti njemu. Kakor povsod, tako je tudi tu nekaj nestrpnih, ki imajo pred seboj le svoje osebe, ne pa dobre stvari, kateri služi konsumno društvo. V imenu mnogobrojnih zadrušnikov smo naprošeni, naj v »Glasniku« javno izrečemo pohvalo požrtvovalnemu odborovemu delovanju s prošnjo, naj ga ne vstraši nerazsodna surovost, ki se daje drugim zlorabljati, pa tudi ne malenkostno zbadanje. Zadrúžna pravila dajejo zadrúžnikom po nadzorovalnem svetu popolno pravico pregledavati, kako deluje odbor. In dozdaj je ta svét našel še vedno vse do pičice v redu. Malo trgovskih tvrdk se more ponasati s tako točnostjo. Odborova dolžnost je pa z vsemi sredstvi, ki mu jih podajajo pravila, braniti ugled in napredek velekoristnega društva.

Iz Vevč. Dasiravno že precej časa izhajaš nam delavcem priljubljeni »Glasnik«, vendar se ni bilo čuti v tvojih predalih kdaj kakega glasu o našem kraju. Marsikdo bi sklepal iz tega, da se pri nas ne zgodi nikdar kaj novega, kar bi zanimalo probujajoči delavski stan. Ker vem, da kaj slabega bralce »Glasnika« ne veseli, zato rajši poročam nekaj veselega. — Naznaniti mi je, da se je pri nas pred kratkim ustanovilo »Katoliško slovensko delavsko podporno društvo«, katerega glavni namen je, ude podpirati v bolezni. Pravila novega društva so ravnokar prišla potrjena od vlade in I. občni zbor bo dné 11. oktobra ob 4. uri popoldne v gostilni Jožefa Mercina v Zg. Kašlji. Udov vpisalo se je do sedaj vže nad sto!! kar je gotovo veselo znamenje. — Upati je, kadar začne društvo delovati in se razvidijo njega koristi za delavce, da se vpišejo še drugi, ki so po svoji zmožnosti zelo potrebni društvu in se še sedaj pogrešajo med udi našega društva. Še mnogo je pri nas mož, na katere računamo, da bodejo nas podpirali v naši dobri stvari. Sedaj je čas pokazati, so li res za nas ali ne. Na svidenje toraj dné 11. oktobra.

Iz Idrije. V nedeljo, dne 27. septembra obhajala je katoliška delavska družba v pivarni »pri črnem orlu« svojo triletnico. Pač mora načelnštvo z radostjo nazaj pogledati v preteklost ob tej spomenici, kajti z božjo pomočjo dosegla je povoljnih vspehov. — Hudi so bili časi, a hvala Bogu — prestali smo jih vsejedno, čeprav ne lahko! Družba je postala vkljub najhujšemu nasprotstvu močna in je gotovo po številu udov najmočnejše društvo v Idriji. — V spomin triletnice obstanka družbe vršila se je omenjeno nedeljo prelepa veselica. Obsirna pivarna je bila z gosti do zadnjega kotička napolnjena in slavnosti primerno okrašena. Med odličnimi udeleženci zapazili smo več odličnih gostov, a pogrešali smo vrlih Cerkljanov, kateri so bili zaradi domačega gosta,

veleuč. gosp. dr. Fr. Sedeja iz Dunaja, zadržani, odzvali se našemu vabilu. — Zveza mej nami in njimi je bila vzlasti letošnje poletje zelo lepa. Dvakrat smo pohodili v prijazno Cerkno, prvič na društven izlet, drugič k javnemu shodu, ki so ga priredili cerkljanski moške sami in pri katerem je govoril dr. Krek o »kmečkih razmerah« in č. gosp. Kokošar o »naših nasprotnikih«, vzlasti temeljito o socijalnih demokratih. Po shodu smo poslušali izvrstno izvežbane cerkljanske pevce v veseli družbi. Radi bi jim doma vrnil prijazno zabavo. Tudi naš pevski zbor je mej tem vrlo napredoval. To je pokazal zadnji zabavni večer, o katerem tukaj poročamo. — Vse pevske in deklamatorične točke so bile izvrstno predavane. Vrlo je dopadla igra »Ogljar«. — Pokazali so se družbeni igralci, da so mojstri v predstavljanju! Govor preč. gosp. kateheta Fr. Oswalda »o delu« je bil z burnim ploskanjem odobravan. Mnogo hvale in ploskanja je tudi žela šestorica gg. godcev, ki so blagovolili se v blagor družbe s svojim neumornim velelepim sviranjem potruditi isti večer in tako mnogo pripomogli, da se je zabava tako lepo izvršila! Hvala jim, za to! — Bog daj še mnogo tako zadovoljnih večerov in toliko radostnih obrazov, kadar bo imela idrijska katol. del. družba še kako veselico.

Politika po svetu.

Državni proračun za 1897. Finančni minister je zboru predložil proračun za l. 1897. Skupna potrebsčina znaša 692.161.183 gld. ter je v primeri z letošnjo večja za 26.889.405. Skupno pokritje za prihodnje leto se proračunava na 692.703.959 gld., torej kaže prebitka 542.776 gld. Navedimo samo nekatere točke: Notranje ministerstvo zahteva 24.409.851 gld., več 1.649.185. — Ministerstvo za deželno brambo zahteva 23.094.170 gld., toraj več 1.092.704 gld. — Ministerstvo za nauk in bogočastje zahteva 27.741.151, več 1.023.672 gld. — Finančno ministerstvo stavi v proračun 103.387.677 gold. več 8.365.181 gld., in sicer vsled pomnožitve uradnega osebja, izvršitve davčne reforme, preosnove lokalnih davčnih komisij, pomnožitve uradnikov pri finančni straži, davčnih uradih, carinski upravi itd. — Trgovinsko ministerstvo izkazuje potrebsčine 47.222.804 gld., več 1.776.584 gld., in sicer za poštne in brzojavne urade in poštne hranilnice. — Za železniško ministerstvo znaša potrebsčina 98.044.730 gld., več 4.322.370 gl.; in sicer za štiri lokalne železnice v Galiciji 1.500.000 gld.; letni obrok za dolenski železnici 500.000 gld. itd. — Poljedelsko ministerstvo proračunava svojo potrebsčino na 17.722.117 gld., manj 216.397 gld. — Pravosodno ministerstvo zahteva 24.986.808 gld., več 1.972.109 gld. — Državni dolg 168.137.859, več 375.075 gld. — Uprava državnega dolga proračunava 666.490 gld., več 66.486 gld. — Samo poljedelskemu ministerstvu so zmanjšali potrebsčino za 216.397 gld. To se pravi z dru-

gimi besedami: Kmet in delavec sta zadnja in, da se more drugod trositi denar, se morata ta dva — ostriči. Opozarjamo, da ima poljedelski minister tudi rudnike v svojem nadzorstvu. Vse tožbe kmečkega stanu, vse prošnje in grožnje rudarskih delavcev so brez uspeha. Vrh tega pa beremo v proračunu še za našo deželo zanimivo dejstvo, da se bo vzlasti iz jelovških gozdov, ki jih je kupilo naučno ministerstvo za verski zaklad od naše kranjske industrijske družbe, pomnožil dohodek tega ministerstva za 410.419 gld. Potem se ne čudimo, da tožijo Bohinjci, da je sedaj še slabše, nego je bilo preje. — Tudi tobačnim tvornicam, ki jih ima v svoji upravi finančno ministerstvo, se ne obeta mnogo boljše bodočnosti. Za 8.365.181 gld. bo sicer več potrebovalo, a o kakem znatnem zboljšanju delavskih razmer v imenovanih podjetjih, ni ne duha ne sluha. Potem pa še kdo reci, da niso res le predrzni hujškači tisti, ki zahtevajo družabne preosnove na temelju krščanske pravičnosti.

Državni zbor se je pričel dne 1. oktobra. Radovedni smo, kako se bodo rešile vse tiste zadeve, ki jih spleta grof Badeni. V zboljšanje delavskih razmer in sploh v korist delavskih stanov ne moremo pričakovati ničesar. Novoizvoljeni slovenski poslanec dr. Šustersič je pristopil Hohenwartovemu klubu, kateremu le želimo, naj bi kmalo doslužil in izginil v zasluženi pokoj z vsemi dosedaj obstoječimi večjimi klubi vred, katerih nobeden ni zapisal na svoj prapor temeljite družabne preosnove na temelju krščanske pravičnosti.

Judovski župan v Londonu. Dne 29. septembra so volili v Londonu župana — lord majorja, kakor mu pravijo. Izvolili so Faudel-Phillipsa, judovskega rodu. — Ta mož je že četrti jud, ki županuje ogromni angleški prestolnici.

Turčija kliče vedno bolj Evropi v obraz, kako sramotno je, da krščanske države pusté še dalje divjim mohamedovcem neomejeno prostost v zatiranju in pobijanju krščanskega ljudstva. V mestu Nikde so kurdi s kolci potolkli krog tisoč krščanskih Armencev, dasi se jim ti niso nič vstavliali. Grozno je, kar trpe ubogi kristjani. — V Macedoniji se siri upor bolj in bolj. Posamni voditelji zbirajo svoje čete v vsakem okraju posebej in se pripravljajo, da spomladi tem silneje udarijo po Turkih. Te dni je bila pod Olimpom mala bitka, v kateri so izgubili Turki 35 mož mrtvih na bojišču; 15 so jim jih vstaši vzeli. Gotovo je, da so taki upori za deželo največja nesreča, toda ljudje si pač ne morejo drugače pomagati. Ker se za njihove prošnje nobeden ne zmeni, si pa sami z orožjem v roki iščejo svoje pravice.

Razvedrilo.

Turški roparji.

Najlepše kraje v Evropi in Mali Aziji in krščanskemu srcu najmilejše v sv. deželi ima Turek pod svojo oblastjo. Kako se takorekoč s pomočjo vlade godi kri-

stijanom tudi v naših dneh, je znano vsakemu, kedor kaj bere. Mohamedovec se surovo šopiri v čarobnem Carjem gradu; krasna Macedonija, rožna Mala Azija, Palestina so v njegovi oblasti.

V naslednjih vrstah hočemo nekoliko označiti divje turško gospodarstvo, ki se najbolj kaže v nebrojnih roparskih četah, ki skoraj brez ovire divjajo po vseh krajih turškega cesarstva. Prav za prav je težko ločiti, kedo na Turškem ni ropar. Uradi in policija postopajo največkrat tako, da bi jih težko prišteval v kako drugo vrsto, nego med pravcate lupeže, samo da ne hodijo od kraja do kraja in da očitno ne napadajo ljudij.

Roparske tolpe se pod skupnim vodstvom potikajo po gorovju ali po gozdéh in od ondot delajo svoje izlete. Tu napadejo potnika na cesti, tam obležejo celo vas; pred nekaj leti je sloveči ropar Atanasios celo napadel blizu Carigrada železnični vlak in odnesel, kar je mogel; poleg tega si je pa še zaslužil ogromno odkupnino za vjete mogočnike. V obče je odkupnina tem roparskim četam večji zaslužek, nego kar naravnost odnesó. Turška vlada jim je že morala plačati na milijone. Ravno pri ti stvari najbolj vidimo, kako gnjilo je vse turško gospodarstvo. Ko vjamejo roparji koga, za katerega mora plačati vlada, so lahko veseli. Nobeden jim ne daje odkupnine tako brž in tako točno, kot vlada sama. In vrh tega se ni bilo nikdar slišati, da bi bili kedaj ob taki priliki kakega roparja vjeli.

Morda vprašuje kedo: Ali nima Turčija nobenih javnih stražnikov ali žandarjev? Ali sploh nikakor ne skrbi za javno varnost? Takemu vprašanju se mora vsak nasmiejati, kedor pozna turške razmere. Stražnikov za javno varnost pač ne manjka v Turčiji, toda stražijo ne in zato tudi varnosti ni. Takli turški žandarji se imenujejo zaptiji. Ti so večinoma bivši roparji sami, katerim je jelo presedati naporno rokodelstvo in si torej skušajo z lažjim delom prehraniti življenje. Popotnik, ki ga sili potreba, da potuje skozi Turško, je navezan na te »sultanove lačnike«, kot jim pravi ljudstvo. Ti morajo spravljajo potnike ob vsaki priliki v strah. Delajo se, kot bi slutili roparje, navlašč parkrat izstrelé, vprizarjajo kako vpitje in ubogi potnik jim mora kopernéč od strahu konečno plačati njihovo junaštvo. V resnici pa ne ve noben živ človek, da bi bili že kedaj zaptiji obranili kakega potnika pravim roparjem.

Zadnji čas slovi med turškimi roparji posebno neki Mehmed Pehlivan (junak), ki je mnogo let »deloval« po Aziji in Evropi. Kadarkoli se je izvedel kak nov napad njegov, ga je turška vlada brž začela loviti. Toda vjela ga le ni. Ljudem v tolažbo je pa napisala vender-le, kako se ji je posrečilo dobiti ga v roke in do pičice natančno je razglasila, kako je bil obsojen k smrti in kako ga je usmrtila. Toda Mehmed se ni bal take uradne smrti. Iznova je nastopal. Vlada je pa iznova lagala, da je ubit.

Na zadnje se je pa vender posrečilo turški »pravici«, da se ga je polastila. Slavnostno so ga vlačili po Carigradu in Turki so z navdušenjem občudovali njegovo krepko postavo. Od ječe do ječe, od urada do urada so ga vodili in konečno so ga obsodili k smrti.

Ko so ga po obsodbi odpeljali zopet v ječo, je Pehlivan najednoč poskočil, priložil zaptiju na desni jedno, da ga je prevrgel pod voz, sunil voznika, da je odletel, sam se je pa vsedel na kozla in jo upihal proti morju. Tam ga je že čakal čoln. Sedel je vanj in — ubežal.

Po tem dogodku je še krepkeje izvrševal svoje rokodelstvo. Po vaseh krog Bospora in Carigrada niso bili nikjer varni pred njim. Povsod je bil in nikjer. Če ga je policija iskala na zapadu, se je čulo o njem na vshodu, če je šla na vshod za njim, je bil na zapadu. Nekega poletnega dne je napadel vas Mudarli v Aziji. S tovariši je šel nad imama (turškega duhovnika) in mu naročil, naj skliče vse ljudi v mošejo. Imam ga je ubogal. Ko so bili vsi zbrani, je velel, naj se pripelje v molivnico hči najbogatejšega vaščana; z njo je stopil pred imama in zahteval, naj ju poroči. Imam je ves v strahu storil, kot se mu je ukazalo. Po končanem opravilu je pa zahteval, naj cela vas napravi slavnostno ženitovanje. V svoji predrznosti je povabil celo načelnika bližnje zaptijske postaje. Ko se je s tovariši najedel in napil, je odpeljal bogato doto seboj v gore; nevesto je pa pustil prestrašenim starišem.

Nekako pet let se ne sliši nič več o Pehlivanu. Tudi Atanasios je nekam izginil. Da ju ni vjela vlada, o tem ne moremo dvomiti. Mogoče je pa, da ju je podkupila, naj bi že jedenkrat mirovala ali pa da ju je za drago plačo vsprejela med zaptije. Morda sedaj kot varuha reda in miru v žandarski obleki skrbita za varnost turškega cesarstva.

Pred nekaj leti je izjavila turška vlada, da ni odgovorna za roparske napade v svoji državi. In vse to mirno gledajo omikane evropske vlade in se branijo Turke. Turek se pa smeje in njegova vlada morda sama najemlje roparje, da delujejo za njo, v njen dobiček.

Nemški vladni list »Nordd. Allg. Zeitung« je pisala te dni, da se ne smemo samo ozirati na trpljenje ubozih Armencev, marveč tudi na to, da se vsled vednega armenskega tarnanja Turki vedno bolj vznemirjajo. Temu pristavlja, da bi bilo neumno naravnost proglasiti boj križa s polumesecem.

Naš minister zunanjih zadev pa je dejal, da se ne moremo vtikati v turške razmere, ker sicer bi se kristjanom še slabše godilo.

Taka je razsodnost evropskih držav!

Socijalni pogovori.

Iz Železnikov. Pred dobrim mesecem je potoval pri nas g. Šuklje. Slučaj je hotel, da se je sešlo z njim nekaj prvih mož našega trga. Meneč se o naših razmerah, povedal je g. Šuklje marsikako bridko resnico, med drugim i to, da so Železnikarji si sami povzročili svoj slabi položaj. — Usojali bi si, omejiti pomen teh besedij v toliko, da nismo vsi krivi, ampak največ oni može, katerim je bila ob svojem času izročena skrb za

naš trg, skrb, da se zboljša naše stanje — ali vsaj ohrani, kakršno je bilo tedaj. To pa vsled tega, kar je tudi povedal g. dvorni svetnik, ker se niso brigali, da bi se bila pričela kaka akcija v korist Železnikarjev. Kako potrebna bi bila n. pr. osnutev železnice, in to bi se ne zgodilo s prevelikimi stroški! Ako se oziramo na to, koliko se je iz naše doline izvažalo železa, rude, žebelj, in koliko se sedaj izvažata lesa, oglja in drugih stvari; če pomislimo, koliko se uvaža k nam; dalje koliko bi se še dalo pridobiti, ko bi se ustanovilo kako podjetje v Železnikih, kar bi bilo lahko, še bolj pa potrebno: moramo se res čuditi, da se ni do najnovejšega časa nihče spomnil na to, od česar bi imeli koristi vsi prebivalci selske doline in sosednih hribov. Sedaj pa, ko so prišli do te misli, — je baje že prepozno! — Če pa ostane pri nas še vedno tako, kakor je dejal oni: »Naj raste trava ali pa ne, ko mene ne bo!« moramo vzklikniti z ozirom na našo obrt, na naše blagostanje, na naše delo, na naš rojstni kraj mi delavci: »Morituri vos salutanti!« — Bojimo se in to po vsej pravici, da tudi besede g. Šukljeta ne bodo vzdramile naših mož, da bi se pobrigali zato, kar so že davno spoznali, namreč: da bi nas odvrnili od popolnega propada. Saj to bi ne bilo samo nam revnejšim v prid, ako se odstrani grozeča nevarnost, — ne! tudi vi, ki vam je Bog dal srečo, bi si pridobili lahko še več; treba je le, da se uresniči in udeležiti že tolikrat izprožena in pohvaljena misel o kakem podjetju. Saj nam je dejal tudi g. poslanec Koblar, da je treba le doma začeti, pa bo priskočila i država na pomoč! In s tem bi se veliko doseglo! — Ali bomo morali vedno tožiti in moledovati? Saj ste obljubili, da boste — ali?!

V »Glasniku« je opisal nekdo iz Kamnegorice tamnošnji žalostni položaj in povedal, koliko žebelj se je naredilo; jaz pa pravim s sv. Pavlom: »Tu še več!« — dalje piše, koliko jih je dandanes moralo zapustiti domači kraj; jaz pa rečem: »Tu še več!« Pa ne le revno ljudstvo, ampak tudi sami oni gospodje bodo občutili in že skušajo sad svoje malomarnosti; dobro vedo to, — o dobro vedo tudi, kdo je temu vzrok?! Poglejmo, kako napredujemo! Leta 1874 je bilo Železnikih 1669 prebivalcev, l. 1890. pa 1009; leta 1874 je bilo v Železnikih 100 ješ (delavskih ognjev), l. 1896. pa 21. Ali ne govoré dovolj jasno te številke?! Ako gre tako naprej, bodo morale vse delavske moči, kar jih je še, iz svojega rojstnega kraja! In to boli, hudo boli! — Da je sama zanikarnost kriva naši bedi, še en zgled! Leta 1895. zasledili so prav blizu Železnikov rob, kjer bi bilo mogoče izdelovati skrilj za strehe. Začelo se je z delom, ali hitro so je ustavili, češ, da se podjetje ne more izplačevati, ker je blago le površno!! Dne 28. jun. t. l. prišli so iz Ljubljane zastopniki g. H. Korna, pregledali so stvarino in z veseljem konstatovali, da je vse dobro in blaga v obilici. Radi bi bili vzeli v najem, in kakor se je čulo, nastanili so 100 delavcev v skrilolomu, a zopet se je zgodilo iz ljubezni do nas, da se ni nič zgodilo, ker bi Železnikarji napredovali in bi komu ne bilo treba lačnemu biti. — Še ena pot, ki spričuje lju-

béen onih gg. do nas: Izmed 11 hlapcev, ki jih imajo, sta domačina dva, izmed 12 žagarjev pa — 1 cel domačin! Živ dokaz ljubezni do svojih ozirom rojakov! Slava! — Ko bi v bližini g. Weberja naslednik na Zalemlogu ne preskrbel vsako leto z delom in zaslužkom do 20 Železnikarjev v svojem skrilolomu, bi bili ti ali berači ali postopači ali mrtvači. Zato pa gosp. Weberja nasl. srčna zahvala, ker on briše dokaj solzá, ki jih naši revščina nam izžema. — Naj kličejo te vrstice vest onim gg., ki so tu prizadeti, naj se spomnijo tudi nas, izmed katerih so nekoji delali po cele noči skozi 50 let in več, — sedaj pa stradajo kruha, ko se jim — one-mogle moči. Žalostno je to — ali resnično! — Kedaj pač nam tudi zasije boljša bodočnost? Ali se ima res uveljaviti pri nas klic: »Morituri« itd.?

M. D., delavec.

Socijalni pregled. Prošli mesec je zboroval v bavarskem mestu Ambergu skupni shod katoliških delavskih društev iz južne Nemčije. Trajal je 2 dni. Zastopana so bila 104 društva z 23.285 članov po 48 odposlanceih. Med drugimi koristnimi stvarmi so zahtevali, da se določi najmanjša plača in vzlasti pri drž. in občinskih delih brezozirno izvede. Odstrani naj se akordno delo in premije. Uvedo naj se ljudske pisarne, v katerih delavci in drugi nižji stanovi dobe sveta in navodila v svojih zadevah. Take pisarne bi bile tudi v večjih slovenskih mestih potrebne. — Socijalni demokratje se že pripravljajo za skupni shod v Göttingu. V Berlinu so že volili zastopnike. Ženske so zelo jezne, da niso izmed njih izbrali nobene. Pri shodu bo zopet prepir, ker mislijo nekateri predlagati, naj se nobenemu strankarskemu uredniku ne plačuje po več, nego po 3000 mark na leto. Stari Libknecht, ki jih vleče 7000, bo zopet zrojil in gotovo tudi zmagal. — Dunajski soc. demokratje so se kregali, ker je mestni zbor dovolil za carjev vsprejem nekaj tisočakov v olepšavo mesta. — V Parizu je dovolil mestni svet 1.200.000f rankov in zato je glasovalo tudi več socijalistov. — Kako malo imajo socijalni demokratje pristašev med angleško delavsko organizacijo (trade union) se razvidi od tod, ker so pri zborovanju v Edinburghu angleški delavci z veliko večino zavrgli predlog, naj se vse proizvodnje izvršuje od družbe; zahtevali so le, naj se poddržavijo železnice in rudniki. — Na Nizozemskem uvedejo kmalu zavarovanje proti nezgodam. Tako bodo samo še Španjsko, Portugalsko in balkanske države brez tega. — Amerikanci so zopet pred nami. Naši trgovski pomočniki in ženske, ki so nameščene v prodajalnicah, prosijo in prosijo, naj bi se kaj storilo v njihovo varstvo, a brez uspeha. V Zveznih državah je pa s prejšnjim mesecem stopil v veljavo podoben zakon. V njem se prepoveduje, da bi se nameščali v velikih prodajalnicah mladeniči pod 16. in dekleta pod 21. letom. Delavna doba je 10 ur med 7. uro zjutraj in 10. zvečer. Gospodar mora imeti izkaz svojih pomočnikov, njihove starosti in stanovanja. Opoldanji počitek se mora strogo vzdržavati. Da si morejo pomočniki in nameščene ženske o pravem času počiti, morajo biti v to

pripravljeni stoli. — Tako dela slobodna Amerika. In pri nas? — Laški izseljenci. Revščina na Laškem priganja ljudi, da se leto za letom v večjem številu izseljujejo. Leta 1895 se je po uradnih podatkih za stalno izselilo 169.513 oseb, in samo za nekaj časa, kot na pr. zidarji itd. 123.668 oseb. Vseh skupaj jih je 293.181. Leta 1894 jih je bilo 225.323, torej za 67.858 manj, nego vlansko leto. Večina stalnih izseljencev se je podala v južno Ameriko. Te številke nam kažejo, kako skrbi nova, zedinjena Italija za svoje podložnike. Izsesava jih oz. ogromnimi davki, z neumnim gospodarstvom spravlja državo na kant, v Afriki jih izroča abesinskim krogom in z lakoto jih poganja od doma.

Osemurno delo. Na Angleškem imajo vsi tisti, ki so nastavljeni pri poštnih uradih, na teden po 48 ur dela, torej povprečno na dan po 8 ur in prosto nedeljo. Ravno kar je izšlo uradno poročilo za l. 1895, kjer beremo, da je ta uredba za urade in za delavce zelo dobra. Služabniki so izvršili v 8 urah ravno toliko dela, kot preje v devetih; poleg tega so bolj zdravi in mnogo prijaznejšega obnašanja.

Delavska statistika pri nas v Avstriji. Na Angleškem, Francoskem in Nemškem imajo posebne urade, ki poizvedujejo po številu in razmerah delavskega stanu. Pri nas jih nimamo. Posamezna ministerstva skušajo približno izvedeti te zadeve po svojih uradih in po trgovinskih zbornicah. Tako je nemogoč jednoten pregled in natančnosti ni nobene. Poljedelskega ministerstva poročilo objavlja stvari, ki se tičejo kmečkih delavcev in rudarjev, trgovski minister poroča o razvoju in obrtu; o bolniških blagajnah in o zavarovanju proti nezgodam javlja notranje ministerstvo. Vse je torej raztrgano. Zato je gotovo nujno potrebno, da se popolnoma preustroji ta važna stvar, da bo vsaj mogoče imeti popoln, zanesljiv in jednoten pregled o delavskem stanju.

Kako se skrbi za brezposelne delavke? Nemško mesto Kolmar poroča v svojem upravnem poročilu za 1894/95, kako je poskrbelo za brezposelne delavke. Takim delavkam, katerih rodbine so se večinoma živile z njihovim trudom, je dalo mesto samo primerne dela. Pod vodstvom posebnega gospejnega odseka so izdelovale take delavke obleko, perilo, posteljne stvari za mestno ubožnico. Delo je trajalo po zimi od 16. dec. do 16. marca, dokler si niso dobile delavke drugega dela.

Katoliško-socijalni poduk. Od 12. do 17. oktobra se vrši v syabskem Gmindu na Nemškem že sestihi socijalni poduk. Katoliško ljudsko društvo za Nemško ga priredi. Najbolj odlične in izvedene može izbere za poročevalce. Dopoldne so predavanja o stvarih, ki se tičejo socijalnega življenja; popoldne se pa razgovarjajo navzoči o predavanih tvarinah. Taki poučni shodi so brez dvojbe zelo koristni in želeti bi bilo, da tudi Slovenci pridemo kedaj do njih.

Tvorniški nadzorniki v Belgiji. Te dni je izšlo prvo poročilo belgijskih tvorniških nadzornikov v Belgiji. Iz njega povzemamo, da ima Belgija jednega nadnadzornika in 4 nadzornike, katerih jeden je zdravnik. Pod

temi osrednjimi nadzorniki deluje 8 pokrajinskih nadzornikov in 10 pomožnih uradnikov. Med pomožnimi uradniki so štirje zdravniki in štirje delavci. Iz tega vidimo, kako lahko se dá izvesti naša zahteva, naj se tudi delavci pritegnejo k obrtnemu nadzorstvu. Kar je v Belgiji mogoče, je mogoče tudi pri nas.

Izkoriščanje. V sicilski pokrajini Kaltanissetta je povprek med 20 letnimi delavci iz žveplokopov samo 5% sposobnih za vojaščino. Vsi drugi so slabiči. Turinski profesor Mosso, ki opazuje te stvari, dokazuje natančno, da so temu vzrok samo dobičkaheljni podjetniki, ki uboge dečke v najnežnejši mladosti vporabljajo za težka in zdravju škodljiva dela.

Drobtine.

Po volitvi. Prejeli smo sledeče pismo: Zahvala. Državnozborska volitev po rajnem poslancu kanoniku Klunu je končana. Gosp. dr. Gregorič ostal je v manjšini, a ta je bila tako častna za komaj 10 dnevno kandidaturo, da smo vsi iznenadeni. — Glasovi, ki so se njemu oddali, izvirajo iz prepričanja, disciplina ideje jih je vezala. Najboljši porok so nam, da je razvoj bodočnosti naš. Zaradi tega se volilcem in vsem, ki so iz prepričanja pripomogli k tako sijajni moralni zmagi, najtopleje zahvalujemo. Prosimo vse naše somišljenike, naj nam stoje trdno na strani v našem težkem boju za pravice ljudstva. Naj jih tolaži zavest, da se gre tu za dobro stvar in da je vsaka sila do vremena. — Mi potrebujemo mož, ki delajo iz prepričanja za krščansko-socijalne ideje z besedami in dejanjem in ki se ne boje tudi boja. Torej se jedenkrat vsem najtoplejša zahvala. — Vstrajajmo in zmaga bo naša! —

V Ljubljani, dne 30. septembra 1896.
Slovenski krščansko-socijalni volilni odbor.

Dostavek uredništva. Ker se je vzlasti od liberalne strani napačno tolmačil in zlorabljal zadnji oklic krščansko-soc. odbora, ki smo ga priobčili v našem listu, izjavlja uredništvo, da nikakor ni imelo namena vlačiti vzvišene skofove osebe v zadnji volilni boj in da odločno obsoja vsako zlorabo, ki se je v tem oziru zgodila. »Glasnik« stoji in bo stal vedno na stališču, ki je zahteva katoliška vera nasproti cerkveni oblasti, in obžaluje, da so nekatere nejasne besede vzbudile krivico obrekovanje našemu gibanju tako naklonjenega gospoda knezoškofa ljubljanskega. Ravno tako izjavlja uredništvo, da nima in neče imeti nobene zveze s tistimi, ki so se ob ti priliki v skrajni kratkovidnosti tako vedli, kot bi imeli mi kak politični stik z našimi liberalci. O celi volilni borbi izjavljamo, da tega spora liberalci in socijalni demokratje niti umevati ne morejo in se zato zelo po nepotrebnem, pa tudi zelo smešno vtikajo vanj.

Dostavek k popravku. Gospod urednik, prosim Vas, da objavite v našem »Glasniku« sledeči dostavek k popravku, katerega sta radi mojega dopisa o Armbrusterju soc. demokrata Fr. Bartl in Iv. Mejak poslala. Povedati jima hočem prav ob kratkem tole: Vašega imenika ne vidim in toraj tudi ne vem, kdo je v njem zapisan in kdo ne! Pa — naj bode že kakor hoče, le to Vam povem, da jaz nimam takega trneka kakor Vi, ki znate kar po zraku »race« z njim loviti, kakor ste nedavno prav radi »Antonijs« eno debelo vjeli! Ker hočete pa pred svetom tako za nedolžne veljati, in pravite, da Armbruster ni bil ud Vašega društva, in, da zato tudi pravice do podpore ni imel, si Vas usojam tu pozvati, da v prihodnjem »Delavcu« z velikimi črkami obelodanite, koliko podpore ste pa že med svoje redne člane razdelili, kakor to »Glasnik« stori! Jaz ne vem, kako je to, da nisem še nikoli o kaki podpori v Vašem listu brala; imam sicer dobre oči, pa bi tega še z naočniki ne videla! Ko bi bila jaz z Vami na isti stopinji možatosti, kakor ste se s popravkom pokazali, bi tudi o tistih štirih tisočakih iz Zagorja ne hotela tako sramotno molčati, marveč rekla bi: »Tu imate tiste vaše solde (?) nazaj, da jih ne bodete, kakor otroci očitati!« in — tresčila bi jih jim tja v obraz, da bi bili enkrat siti! Sploh mi smete pa še hvaležni biti zato, kar sem pisala — imate vsaj po Vaših shodih kaj prežvekovati, sicer bi morali bržkone — po stari navadi — tiste neprebavljive »črne suknje« grizti.

Antonija.

Delavska kuhinja. V 5. st. »Glasnika« je neka delavka pisala o napravi in potrebi kuhinje za delavke sploh. Kakšno hrano imamo delavke, o tem govoriti bilo bi preobširno. Ako bi se hotel kedo podučiti, naj gre na Rimsko cesto opoludne. V kakem kotu za oglom in tudi na ulici s prstenim lončkom v roci sedé revice in obedujejo. A kaka je ta jed! Gotovo si čestokrat želimo svojo jed zamenjati s hrano onih po mestu jako priljubljenih in dostikrat bolj cenjenih bitij nego so delavci ali delavke — namreč psov! Gorjé delavki, ki si ne more in nima kje napraviti tečnega kosilca. Saj jo lahko poznaš po suhem in rumenkastem upadenem obrazu. O tem bi lahko govoril tovarniški zdravnik — od todi ona slabost in tožnost; moči bolj in bolj pešajo pri vsakdanjem težavnem delu. Posledica je nam dobro znana neizprosna prijateljica — sušica — dostikrat tudi zadnji up in nada ubogim delavskim starišem! Toraj bila bi omenjena kuhinja dokaj koristna! Vzlasti za tobačno tovarno bi se kmalu lahko ustanovila. Ljubljanska tobačna tovarna bi ne bila prva, več tobačnih tovarn jo ima že, v Gedingu, Sedletzu, Rossau pri Dunaju, in v Cvitavi. Po teh tovarnah različno plačujejo porcijo, in sicer v Rossau po 11 kr. dobijo $\frac{1}{2}$ l zakuhane juhe, $10\frac{1}{2}$ dk dobrega mesa, $\frac{1}{3}$ l zakuhe in 15 dk kruha; v postnih dnevih prežganko ali kako drugo postno juho, mesto mesa kako močnato jed, vsejedno po 11 kr. V isti tovarni je delavskih oseb vseh skup 776, katerim oddajajo vsak dan 236 porcij. V Cvitavi je porcija juhe 3 kr. Tu je delavskih oseb vseh skup 576; vsak dan jemlje po 116 porcij. Iz teh števil je razvidno, da ugaja delavskim ljudem

taka kuhinja. Socijaldemokratje se zaletavajo v vsako dobro delavsko napravo, a to jim ugaja! ni se se slišalo, da bi bili temu nasprotni. Omeniti mi je pa, da za naš kraj je jako predraga po 11 kr. Če se oziramo na zaslužek, bi več nego 8 do 9 kr. ne bilo mogoče. Omenjeno kuhinjo, kurjavo, svečavo in vso napravo plača c. kr. erar tobačne režije. Razvidno je, da se po drugih krajih vse bolj zanimajo in ozirajo na delavsko stanje, nego v Ljubljani.

Ljucina.

Opomba uredništva: Őujemo, da so se v poslednjem času jeli gibati tudi v Ljubljani. Načrti za tako kuhinjo so že izdelani in se delo baje prične v najkrajšem času.

Socijalistična »strokovna« društva. Socijalni demokrati hočejo na vsak način preplaviti Ljubljano s svojimi strokovnimi društvi, dasi se jim ta društva, razven železničarjev, nič kaj ne sponašajo. Sedaj skušajo preslepiti delavce tobačne tovarne, da bi si zasnovali strokovno društvo, — seveda socijalno-demokratsko. Limanice, na katere lovijo delavce, so: zavarovanje za starost in pa potresne podpore. Kot prijatelji delavcev odobravamo strokovno združevanje, ker je isto na zdravem temelju in pa namenu prikladno res koristno. Ali »strokovna« društva socijalnih demokratov so vse kaj družega, kot strokovna društva. Zato svarimo delavce v tobačni tovarni odločno, da bi se dali vjeti socijalnim demokratom, katerih prvo in najnujniše geslo je: plačaj!

»Viktorspfennig Losungswort,

Pressfond immerfort,

Čim bum, čim bum, hopsasa,

Delavec plačaj! Tralala!»

Prst božji. Krščansko-socijalni list »Gerechtigkeit« priobčuje v zadnji številki nastopni dopis iz severnega Češkega z dne 13. m. m. V Gr. je bil v nedeljo krst, pri katerem je bila neka Postbiehler, prava socijalistinja, za botro. Po krstu, ki se je vršil ob 4. uri popoldne, bi bila imela botra nastopiti pri nekem shodu kot govornica. Toda imelo je priti drugače. Ko jo je namreč gosp. župnik pri krstu mesto otroka vprašal: »Veruješ li v Boga, vsegamogočnega očeta, stvarnika nebes in zemlje?« in bi ona imela odgovoriti: »Da, verujem!«, zgrudila se je hipoma na tla in obležala mrtva na mestu. Babica je komaj vjela otroka, da ni padel ob jednem na tla. Umrta je močna in zdrava ženska ter mati peterih otrok. Pogreb se je vršil seveda po socijalističnem načinu. Mrliča ni smel spremljati duhovnik, ni mu smelo zvoniti, nihče ni molil za pokojnico, marveč godba je igrala poskočnice. Pogrebeci in krsta so bili v črno-rudeči opravi. — Tako poročilo. Dostaviti nam ni treba ničesar, ker govori dogodek sam dovolj jasno in dokazuje, da je prst božji vedno nad nami.

Nekaj o izseljevanju. V minulem letu se je izselilo z Angleškega 272 000 oseb; od teh jih je šlo 196.000 v Zvezne države, 12 000 v Kanado, 11.000 v Avstralijo, 26.000 v kolonijo Kap in 17.000 na druge strani. Vsi ti se gotovo niso radi tega izselili, ker jim je preostajalo kruha. Zopet nov dokaz zle posledice krutega kapitalizma.

Poslanec Povše je na shodu v Dolu omenjal Kaizl-ovega predloga. Ako more v tem oziru svoje, oziroma Hohenvartovega kluba glasovanje opravičiti, smo pripravljeni sprejeti pojasnilo v svojem listu. Tako se bode nepristransko pokazalo, kako se v besedah, in kako v dejanju skrbi za ljudstvo. O peti volilni kuriji ga bomo imeli se priliko slišati in takrat bomo govorili tudi mi. Želeli bi pa od njega tudi popravek, da se o social-demokratih ni izrazil (kot se govori): »Jaz nimam nič proti temu, naj le imajo svojo reč.«

Letošnja letina je splošno precej slabša, nego je bila prejšnja leta. Povprek se je pridelalo letos na celi zemlji 825 milijonov hektolitrov pšenice in 424 milijonov hektolitrov rži. Pšenice je letos za 50 $\frac{1}{2}$ mil. *hl* manj, nego vlani, rži pa za 56 mil. *hl*. Tistim, kateri uživajo kruh le kot postransko jed, pač to ne bo delalo nobenih skrbi.

Judovska sodba o kristijanah. Te dni so prijeli nekega poljskega juda, ki je z grozno zvitostjo odiral in goljufal ljudi. Pri ti priliki so dobili pismo, ki je je pisal svoji ženi. Med drugim je zapisal tudi te-le besede: »Saj veš, mila Pepa, da človek s temi krščanskimi zvermi še plemenito ravnati ne more.«

Sami Poljaki vodijo sedaj našo državo. Zunanjih stvari minister je Poljak Goluhovski, ministerski predsednik Poljak Badeni, finančni minister Poljak Bilinski. »Reichspost« je torej popolnoma po pravici imenovala našo državo »polakirano Avstrijo«.

Samomori na Dunaju. V minulem mesecu avgustu je bilo na Dunaju 32 samomorov, mej njimi so se usmrtilo 4 ženske. Od teh se jih je 14 obesilo, 8 ustrelilo, 4 so se utopili, 3 zastrupili, 3 so se spustili z visočine in 1 si je prerezal žile. Tudi znak časa.

Kotel se je razpočil dne 18. m. m. v Petrogradu na Ruskem. Poslopje se je popolno porušilo. Deset delavcev je mrtvih, 12 težko ranjenih. Kdo bo skrbel za njihove družine? Morda bogati tovarnarji? Tesko!

Po vseh štirih nameravata dva prismuknjena Amerikanca potovati okolu zemlje in vrhu tega brez denarja. Na rokah bota imela navadne čevlje, da si jih ne odrgneta. Kaj poreko opice, ako ju zasledijo v puščavi? To-le: Naš Darwin se ni zmotil, ko je trdil, da smo me opice izšle iz teh-le stvari! Kaj poreko k temu »sociusi«?

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakoršne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pletersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

urár LUKA VILHAR urár

Vodnikove ulice št. 4

priporoča veliko zalogo trpežnega, ličnega blaga po najnižjih cenah.

JANEZ ŽELEZNIKAR

Ljubljana, Medene ulice št. 1

priporoča svojo zalogo mnogovrstnega blaga za domače obleke za moške in ženske. 24-17

Palčice

in galanterijsko blago priporoča po izredno nizkih cenah

FR. STAMPFEL

v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle.)

Karol Dostal

tapetnik

Sv. Petra cesta št. 31

priporoča svojo pošteno, zanesljivo in ceno trdko v obilno naročevanje vseh v tapetniški obrt spadajočih izdelkov.

Čast domačemu obrtu!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4

v Ljubljani.

Svoji k svojim!

24-19

Prihodnja številka Glasnika izide 22. oktobra.